

Keuzedeel mbo

Bestaans(on)zekerheid en mensenrechten

Code

K1228

Ontwikkeld door: SBB in samenwerking met Zadkine en Sterk in armoede
Penvoerder: Sectorkamer zorg, welzijn en sport

1. Algemene informatie

D1: Bestaans(on)zekerheid en mensenrechten

Studielast

240

Beroepsvereisten

Nee

Certificaten

Nee

Ontwikkeld voor kwalificatie(s)

Zie bijlage op www.s-bb.nl/kwalificatiedossiers

Toelichting

Dit keuzedeel benadert maatschappelijke thema's vanuit een brede visie. In plaats van armoede wordt meer en meer de term bestaansonzekerheid gebruikt. Daarmee wordt duidelijker uitgedrukt dat langdurige armoede leidt tot aantasting van veel andere levensgebieden zoals wonen, opleiding, werk, gezondheid, deelname aan de samenleving (politiek en cultuur). Het buiten de samenleving staan en zich niet gehoord en gezien voelen leidt tot zich minderwaardig achten, laag zelfbeeld en schaamte, tot en met zelfuitsluiting. Langdurige bestaansonzekerheid door armoede leidt tot een schending van mensenrechten op meerdere levensgebieden, die met elkaar samenhangen.

Overal waar in dit keuzedeel 'hij' of 'zijn' staat, wordt ook 'zij' of 'haar' bedoeld.

Relevantie van het keuzedeel

De groter wordende tweedeling tussen laag en hoog opgeleid, tussen arm en rijk, leidt tot grotere verschillen in leefwereld en tot onbegrip en vooroordelen. Steeds meer bedrijven, organisaties en overheidsdiensten komen in aanraking met mensen die in armoede leven (ook armoede door gevolgen van covid19). Het vroegtijdig herkennen van situaties van bestaansonzekerheid kan verdere uitsluiting en oplopende schulden en problematiek voorkomen. In dit keuzedeel leren beginnend beroepsbeoefenaren armoedesituaties op micro-, meso- en macroniveau vanuit verschillende perspectieven te benaderen. Beginnend beroepsbeoefenaren die dit keuzedeel hebben gevolgd kunnen in hun werk situaties van bestaansonzekerheid tijdig signaleren en meedenken over wat de organisatie kan doen om de bestaanszekerheid van klanten of cliënten te bevorderen.

Beschrijving van het keuzedeel

Dit keuzedeel geeft studenten inzichten in maatschappelijke thema's als langdurige armoede, sociale uitsluiting, bestaansonzekerheid en mensenrechten. Op basis van de kennis en vaardigheden in het keuzedeel kunnen studenten abstracte begrippen zoals bestaansonzekerheid en mensenrechten concreter invullen. De inzichten uit het keuzedeel kunnen ze gebruiken om situaties van bestaansonzekerheid bij mensen of groepen te herkennen, te begrijpen en te bespreken. De student leert ook hoe hij in zijn werk kan bijdragen aan bevordering van bestaanszekerheid, bijvoorbeeld met een voorstel voor lunchpakketten voor kinderen uit arme gezinnen of met voorlichting aan collega's over hoe ze armoede kunnen herkennen bij cliënten.

Branchevereisten

Nee

Aard van keuzedeel

Verdiepend

Verbreidend

2. Uitwerking

D1-K1: Werkt aan het bevorderen van de bestaanszekerheid

Complexiteit

De beginnend beroepsbeoefenaar werkt vanuit een brede visie op armoede aan het bevorderen van bestaanszekerheid voor individuen of doelgroepen. Hij kan werken bij zorg- en welzijnsorganisaties, bij overheidsorganisaties of bij organisaties die werken aan verbetering van mensenrechten. Werken vanuit een brede visie op armoede vraagt een zekere mate van abstract denken en redeneren. Bestaansonzekerheid kan door een variatie van factoren op micro-, meso- of macroniveau ontstaan en heeft gevolgen op verschillende levensdomeinen. Om een situatie van bestaansonzekerheid te herkennen en te begrijpen moet de beginnend beroepsbeoefenaar de samenhang kunnen zien. De onderwerpen armoede, sociale uitsluiting, bestaansonzekerheid en mensenrechten zijn abstract, maar kunnen tegelijkertijd concreet en dichtbij komen in de levens van mensen uit de (werk)omgeving van de beginnend beroepsbeoefenaren. De beginnend beroepsbeoefenaar bezit kennis en vaardigheden over maatschappelijke thema's als langdurige armoede, sociale uitsluiting, bestaansonzekerheid en mensenrechten.

Verantwoordelijkheid en zelfstandigheid

De beginnend beroepsbeoefenaar is in staat om zelfstandig te werken en initiatief te nemen. Hij werkt samen met collega's en externe professionals aan verbeteringen in beleid en ondersteuning op het gebied van armoede, sociale uitsluiting, bestaansonzekerheid en mensenrechten. Hij is verantwoordelijk voor de kwaliteit van de taken die hij uitvoert en zijn aandeel in de samenwerking met anderen. Hij legt verantwoording over zijn werkzaamheden af aan zijn leidinggevende.

Vakkennis en vaardigheden

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- heeft kennis van diverse benaderingen en definities van armoede
- heeft kennis van de vijf kloven die kunnen ontstaan bij langdurig opgroeien in armoede
- heeft kennis van doelgroepen die in Nederland in een situatie van bestaansonzekerheid leven door armoede
- heeft kennis van de invloed van socialisatie en culturele verschillen op armoede en sociale uitsluiting
- heeft kennis van analyse-modellen over de oorzaken van armoede op micro, meso, macro-niveau
- heeft kennis over de totstandkoming van wetgeving en beleid en de invloed van burgers hierop (politieke systemen)
- heeft kennis over het ontstaan, doelen en reikwijdte van de Rechten van de Mens en de verdragen daarover
- heeft kennis van sociale systemen en hulpverlening voor mensen die in een situatie van bestaansonzekerheid leven door armoede
- kan situaties van sociale problematiek door armoede herkennen op micro, meso en macro-niveau
- kan de invloed van instituties (landelijke en gemeentelijke politiek, onderwijs, jeugdzorg, rechtssysteem) op situaties van bestaansonzekerheid door langdurige armoede herkennen
- kan onderscheid maken tussen een juridische beoordeling en bewijsvoering en de beleefde werkelijkheid
- kan met collega's, deskundigen en betrokkenen samenwerken aan bewustwording over en opkomen voor mensenrechten

D1-K1-W1: Ontwikkelt een brede maatschappelijke visie op het thema bestaansonzekerheid

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar onderzoekt definities, verklaringen en gevolgen van armoede, bestaansonzekerheid en sociale uitsluiting in Nederland vanuit verschillende invalshoeken, zoals individuele situaties, verschillen in cultuur en socialisatie, de maatschappelijke context en het juridisch perspectief van mensenrechten. Hij verzamelt en analyseert schriftelijke en visuele bronnen, volgt bijeenkomsten en neemt deel aan discussies en overleggen. Hij reflecteert op zijn eigen familie- en levensgeschiedenis op het gebied van sociale en economische omstandigheden en de invloed op zijn denken en handelen. Hij voert gesprekken met anderen om de invloed van zijn leefwereld en die van anderen te erkennen en te begrijpen.

Resultaat

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft een brede maatschappelijke visie ontwikkeld op het thema bestaansonzekerheid.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- gebruikt gevarieerde en betrouwbare informatiebronnen;
- zoekt doelbewust naar informatie vanuit verschillende perspectieven;

D1-K1-W1: Ontwikkelt een brede maatschappelijke visie op het thema bestaansonzekerheid

- combineert en verbindt informatie tot een samenhangende visie;
- neemt actief deel aan discussies en overleggen;
- is zich bewust van de invloed van zijn eigen leefwereld en die van anderen op zijn denken (zelf-, mens- en wereldbeeld) en handelen.

De onderliggende competenties zijn: Analyseren, Onderzoeken, Leren

D1-K1-W2: Levert een bijdrage aan het bevorderen van de bestaanszekerheid

Omschrijving

De beginnend beroepsbeoefenaar levert een bijdrage aan het bevorderen van de bestaanszekerheid van personen of groepen. Hij herkent situaties van bestaansonzekerheid bij individuen of groepen. Hij verzamelt informatie en analyseert de situatie vanuit een brede maatschappelijke visie op armoede. Hij let in het bijzonder op het waarborgen van mensenrechten op het gebied van inkomen, onderdak en deelname aan de samenleving. Als de beginnend beroepsbeoefenaar inschat dat er mensenrechten in het geding zijn, schakelt hij experts of organisaties op het gebied van mensenrechten in. Hij bespreekt met collega's en/of externe experts de mogelijkheden om de bestaanszekerheid te bevorderen, bijvoorbeeld door (individuele) ondersteuning te bieden, voorlichting te geven of de communicatie of werkwijze aan te passen. Op basis hiervan doet hij voorstellen voor ondersteuning, voorlichting of aanpassing van de werkwijze.

Resultaat

De beginnend beroepsbeoefenaar heeft situaties van bestaansonzekerheid herkend en besproken. Hij heeft voorstellen gedaan om de bestaanszekerheid te bevorderen van individuen of groepen. Hij heeft waar nodig experts op het gebied van mensenrechten ingeschakeld.

Gedrag

De beginnend beroepsbeoefenaar:

- combineert en verbindt informatie tot een volledig beeld van de situatie;
- werkt constructief samen;
- verantwoordt zijn voorstellen op deskundige wijze;
- brengt zijn voorstellen overtuigend over;
- schakelt tijdig externe experts in.

De onderliggende competenties zijn: Samenwerken en overleggen, Formuleren en rapporteren, Analyseren